

คำอธิบายพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. ๒๕๖๒



สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๑.๒๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา.
ส๖๙๑ค คำอธิบายพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
กรุงเทพฯ : สำนักงาน, ๒๕๖๓.
๖๔ หน้า

๓๔๔.๕๙๓๐๗

ISBN : 978-616-270-277-8

๑. การศึกษาปฐมวัย -- กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ
๒. ชื่อเรื่อง

คำอธิบายพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๖/๒๕๖๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุขทัย แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓

โทรสาร : ๐ ๒๒๔๓ ๒๗๗๕

website : <http://www.onec.go.th/>

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด อีเลฟเว่น สตาร์ อินเตอร์เทรด

เลขที่ ๘๙/๓๐๓ หมู่ ๗ ซอยพหลโยธิน ๕๔ ถนนพหลโยธิน

แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร : ๐๒ ๕๒๓ ๓๘๑๐ โทรสาร : ๐๒ ๕๒๓ ๓๘๑๐



คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามตรา ๕๔ และ มาตรา ๒๕๘ จ. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากช่วงวัยดังกล่าวเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ จึงถือว่าเป็นช่วงวัยที่คุ้มค่าในการลงทุนในทุกด้าน ทั้งด้านการพัฒนาร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านวินัย ด้านอารมณ์ และสังคม รวมทั้งมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับช่วงวัย ประกอบกับมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายในระบบกลาง

ด้วยเหตุข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงได้จัดทำ “คำอธิบายพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒” ขึ้นเพื่อให้ประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจรายละเอียดและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่กฎหมายกำหนด และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวสามารถเป็นหลักประกันให้เด็กปฐมวัย

ได้รับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและ
สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยอย่างทั่วถึง

การจัดทำคำอธิบายพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน
ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งโดยตรงและ
โดยอ้อมอันจะเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา
เด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

(ดร.อำนจ วิชยานุวัติ)
เลขาธิการสภาการศึกษา



สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำนิยาม

๒

- มาตรา ๓

หมวด ๑ บททั่วไป

๑๓

- มาตรา ๕ ถึง มาตรา ๘

หมวด ๒ คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒๑

- มาตรา ๙ ถึง มาตรา ๑๘

หมวด ๓ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

๔๓

- มาตรา ๑๙ ถึง มาตรา ๒๒

หมวด ๔ การพัฒนาเด็กปฐมวัย

๕๓

- มาตรา ๒๓ ถึง มาตรา ๒๘

บทเฉพาะกาล

๖๕

- มาตรา ๒๙ ถึง มาตรา ๓๑

บรรณานุกรม

๖๘

ภาคผนวก

๖๙

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ๔๗/๒๕๖๓
ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงาน
จัดทำสรุปสาระสำคัญและคำอธิบายรายมาตรา
พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
(ฉบับประชาชน)

คณะผู้จัดทำ

๗๒

คำอธิบายรายมาตรา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

คำนิยาม (มาตรา ๓)

เด็กปฐมวัย

หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และ
ให้หมายความรวมถึง เด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้า
รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

กฎหมายฉบับพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
นี้ได้กำหนดช่วงอายุของเด็กปฐมวัยที่จะได้รับการดูแลและพัฒนา
เริ่มตั้งแต่เด็กมีสภาพบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๑
ดังนั้น การดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยจะเริ่มตั้งแต่เป็นทารก

เหตุที่กำหนดเกณฑ์อายุชั้นสูงของเด็กปฐมวัย ต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์
เพื่อให้สอดคล้องตรงกันกับกฎหมายการศึกษาที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน
กล่าวคือ ตามมาตรา ๔ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕^๒
และพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

^๑ ตามมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้สภาพบุคคลเริ่มแต่เมื่อ
คลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก

^๒ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ให้คำนิยามคำว่า “เด็ก” หมายความว่า เด็ก
ซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษา
ภาคบังคับ และ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ได้
ให้คำนิยามคำว่า “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีซึ่งรวมถึงเด็กเล็กด้วย

ช่วงอายุเด็กปฐมวัยที่พระราชบัญญัตินี้ให้การคุ้มครอง ยังมีความสอดคล้องกับตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนครอบคลุมการคุ้มครองเด็กปฐมวัยไม่ว่าเด็กจะมีสัญชาติใด ในนิยามจึงใช้คำว่า เด็ก ไม่ได้ระบุว่าเป็นเด็กไทย

ทั้งนี้ ในคำนิยามยังระบุว่าเด็กปฐมวัย หมายความว่ารวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ นี้จึงให้ความคุ้มครองไปถึงเด็กที่อายุเกินหกปี ที่ยังมีพัฒนาการไม่สมกับช่วงวัยและกลุ่มเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับการดูแลและพัฒนาตามสิทธิที่เด็กปฐมวัยควรได้รับ



การพัฒนาเด็กปฐมวัย

หมายความว่า การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยให้ครอบคลุมไปถึงการดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถพิจารณาขอบเขตของการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้

การดูแล หมายถึง การเอาใจใส่ให้เป็นอย่างดี เช่น การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพอนามัย ชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม การสร้างเวลาคุณภาพ การแสดงออกถึงความรักความอบอุ่น

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เช่น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีความรู้ความสามารถที่เพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นเพิ่มพูนขึ้น เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้ หมายความว่า การจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ และด้านสังคม

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องครอบคลุมทั้ง การดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ เพราะเด็กต้องได้รับการดูแลเลี้ยงดูเอาใจใส่ ได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับประสบการณ์ที่ก่อให้เกิด



การเรียนรู้ผ่านการเล่น และการลงมือทำ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัย นอกจากจะมุ่งพัฒนาที่เด็กปฐมวัยโดยตรงแล้ว ในนियามการพัฒนาเด็กปฐมวัย ยังครอบคลุมถึงการดูแล การพัฒนา และจัดการเรียนรู้ แก่หญิงตั้งครรภ์และผู้ดูแลเด็กปฐมวัยด้วย เพื่อให้มารดาและผู้เลี้ยงดู เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดา ต่อเนื่องจนถึงอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ ตลอดจนถึงช่วงรอยต่อก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา เพราะเหตุที่ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพในอนาคต ด้วยเหตุดังกล่าวการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพระราชบัญญัตินี้จึงได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมและชัดเจนซึ่งมีความ สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑^๓

^๓กำหนดให้คำนิยาม คำว่า “การพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่ากระบวนการใด ๆ อันนำไปสู่การจัดการ ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ได้เต็มตามศักยภาพ และให้ความหมายรวมถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามกระบวนการดังกล่าวด้วย



ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยไว้อย่างกว้างขวางเพื่อกำหนดหน้าที่ให้กับบุคคลใดก็ตามซึ่งมีเด็กอยู่ในความดูแล ต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคคลใดบ้างโดยกำหนดให้

บิดา หมายความว่า ผู้ให้กำเนิดบุตร นอกจากนี้ยังหมายความว่ารวมถึงบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่จดทะเบียนสมรสกับมารดา หรือบิดาที่จดทะเบียนรับรองบุตร ตามมาตรา ๑๕๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รวมถึงกรณีศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร และถึงกรณีจดทะเบียนรับเป็นบุตรบุญธรรมด้วย

มารดา หมายความว่า ผู้ให้กำเนิดบุตร รวมถึงผู้ที่ให้การเลี้ยงดูและจดทะเบียนรับเป็นบุตรบุญธรรม

ผู้ปกครอง หมายความว่า ผู้มีอำนาจในการดูแลเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖^๔ โดยมีอยู่ ๒ ประเภท คือ

๑. ผู้ปกครองโดยสายเลือด กล่าวคือ ผู้ที่ใช้อำนาจปกครอง ดูแลเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต
๒. ผู้ปกครองโดยสังคม กล่าวคือ ผู้ที่ใช้อำนาจปกครอง ดูแล

^๔ได้ให้คำนิยามคำว่า ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย

เด็กปฐมวัย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ให้กำเนิด หรือมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตกับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้อนุบาลและผู้พิทักษ์ตามที่กำหนดในมาตรา ๑๕๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นบุคคลที่ศาลตั้งให้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่มีบิดามารดา หรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง^๕

ผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย กฎหมายอาจไม่ได้กำหนดนิยามไว้อย่างแน่ชัด แต่อาจจะเทียบเคียงความหมายได้จากความหมายของ “การเลี้ยงดู” ตามที่ปรากฏในพจนานุกรม^๖ จึงอาจนิยามความหมายของผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยให้ถือว่าเป็นบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการให้ความรัก ความรู้



และมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก เป็นผู้ให้อิสระและผู้ให้โอกาสในการตัดสินใจ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กดูแลตนเองได้

^๕พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๓

^๖พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ “การเลี้ยงดู” หมายความว่า การดูแลเอาใจใส่ บำรุง ประนเปรอด้วยอาหารการกิน



สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็กและสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมการดำเนินงานของทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย โดยมุ่งเน้นที่วัตถุประสงค์ในการดูแลพัฒนาและจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นหลักแต่อาจมีจุดเน้น หรือจัดสำหรับช่วงวัยที่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานที่ดำเนินการและใช้ชื่อที่หลากหลาย



จากข้อมูลในปัจจุบัน พบว่ามีหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์
ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
ซึ่งถือว่าเป็น “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” ดังนี้

๑. กระทรวงมหาดไทย : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ :
สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน และสถานสงเคราะห์ต่างๆ

๓. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนา
สังคม) สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (สำนักอนามัย) และโรงเรียนอนุบาล
(สำนักการศึกษา)

๔. กระทรวงสาธารณสุข : ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล

๕. กระทรวงศึกษาธิการ : โรงเรียนอนุบาล (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชน
(สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน)

๖. หน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลสาธิตในมหาวิทยาลัย
ศูนย์รับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกองบัญชาการกองทัพบกไทย
สังกัดกระทรวงกลาโหม โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสังกัด
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น^๗

^๗หน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓





คณะกรรมการ

หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กฎหมายฉบับนี้ “คณะกรรมการ” หมายความว่า “**คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย**” มีอำนาจหน้าที่หลักในการจัดทำภารกิจด้านนโยบายระดับชาติ ด้านส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านขับเคลื่อนและบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วนให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติซึ่งสอดคล้องและพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้รักษาการ (มาตรา ๔)

ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

โดยที่พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเจตนารมณ์เพื่อยกระดับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้อยู่ในลำดับต้นของวาระแห่งชาติ เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนในประเทศไทยได้รับการดูแลพัฒนา และจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ตามหลักวิชาการ ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นควรให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วย ทั้งนี้ในส่วนการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการร่วมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย





หมวด ๑ บททั่วไป

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



๑๓

การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๕)

(๑) ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดี

(๒) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

(๓) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ

(๔) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิด สร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

(๕) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัย ให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญานของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

(๖) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษารวมทั้งยังสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก^๘

เหตุที่กฎหมายกำหนดให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เนื่องจากเล็งเห็นว่าเด็กจะมีพัฒนาที่ดีจำเป็นต้องได้รับการดูแลให้มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดีต่อเนื่องตั้งแต่ในครรภ์มารดา

การที่กำหนดให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการดูแล ให้อยู่รอดปลอดภัย และให้ได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิด เพื่อให้เติบโต มีพัฒนาการที่ดีในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยอย่างเสมอภาคกัน เป็นหน้าที่ของรัฐ ผู้ปกครอง และทุกส่วนของสังคมจะต้องร่วมรับผิดชอบ โดยความปลอดภัย ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (safety right is a fundamental human right) ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

^๘ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในข้อ ๖ มีหลักการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยมีสาระสำคัญดังนี้ ข้อ ๑. สิทธิที่จะมีชีวิตรอด ข้อ ๒. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ข้อ ๓. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และข้อ ๔ สิทธิที่จะมีส่วนร่วม





วัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้มีพัฒนาการที่
ดีรอบด้าน เนื่องด้วยต้องการส่งเสริมทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดีควรมีการพัฒนา
ให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน^๙ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย
๒. พัฒนาการด้านสติปัญญา
๓. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
๔. พัฒนาการด้านสังคม



^๙เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จัดทำโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย



การสร้างคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย คือ การสร้างเด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบ่งตามช่วงวัยเพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

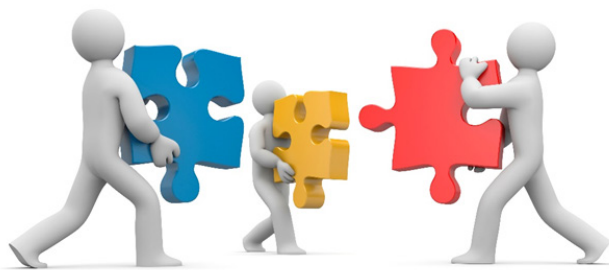
การบ่มเพาะเจตคติกับเด็กปฐมวัย คือ การสร้างความรู้สึกรักใคร่ที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อให้แสดงออกอย่างเหมาะสม เจตคติที่ได้รับการบ่มเพาะตั้งแต่ปฐมวัยจะส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่เยาว์วัยแล้วจะค่อยๆ กลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของคนๆ หนึ่งการสร้างเจตคติแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ที่จะดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ มีความเคารพในตนเองและผู้อื่น เพื่อให้มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องมีการบ่มเพาะและเสริมสร้างตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยความเคารพซึ่งกันและกันอย่างเสมอภาค อย่างไรก็ตามการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย จำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะและเจตคติที่ดีของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยด้วย ทั้งนี้สิ่งสำคัญในการบ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัย คือต้องให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะและสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่ผู้ดูแล เด็กปฐมวัยและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กปฐมวัย ให้มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ดูแลเด็ก มีคุณธรรมจริยธรรม ความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ วรรคสอง และ มาตรา ๒๗ (๑) ของกฎหมายฉบับนี้



ภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา ๖)

ให้หน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด

กฎหมายกำหนดให้การพัฒนาเด็กปฐมวัย ถือเป็นภารกิจที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการร่วมกัน โดยเป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย^{๑๐}ตามที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนด ซึ่งเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔ (๖) โดยต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย



^{๑๐}จากการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นคำอธิบายรายมาตราฉบับประชาชน มีข้อเสนอแนะในประเด็นแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้

- ๑) ความปลอดภัยในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ๒) การเสริมสร้างประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยในการใช้ชีวิตประจำวัน
- ๓) การเตรียมความพร้อมตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์และการวางแผนครอบครัว
- ๔) โภชนาการและอาหารเสริมสำหรับเด็กปฐมวัย

หน้าที่ของบิดา มารดา และผู้ปกครอง (มาตรา ๗)

บิดา มารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เนื่องจากการเลี้ยงดูของครอบครัวมีผลต่อการพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ดังนั้น หน้าที่ของบิดา มารดา และผู้ปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ประสงค์ให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลและพัฒนาจากครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ในปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้บิดา มารดา และผู้ปกครอง ต้องจัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว^{๑๑} และผู้ปกครองมีหน้าที่ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองของตน^{๑๒} อย่างไรก็ตาม การดูแลเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนด ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ (๖) ของกฎหมายฉบับนี้



^{๑๑}มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๑๒}มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖



การสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย (มาตรา ๘)

การจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยแต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย

เป็นการกำหนดหลักการการจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องไม่มุ่งเน้นการสอบแข่งขัน ระหว่างเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึงเป็นการกระทำใดๆ ก็ตามที่เด็กปฐมวัยต้องแสดงความสามารถทางวิชาการและแข่งขันกัน เพื่อให้ครูและคณะกรรมการพิจารณาตัดสินคัดเลือก จัดลำดับเพื่อประโยชน์ในการเข้าศึกษาต่อหรือประเมินเพื่อเลื่อนระดับชั้น เพราะเป็นการสร้างแรงกดดันและความเครียดให้กับเด็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แต่ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยเข้าสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมตามช่วงวัยโดยประสงค์ ให้เด็กปฐมวัยทุกคนมีโอกาสดำเนินการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม

หมวด ๒

คณะกรรมการนโยบาย การพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



๒๑

องค์ประกอบคณะกรรมการ (มาตรา ๙)

ให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนแปดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการสาธารณสุข ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านสื่อสารมวลชน ด้านละหนึ่งคน และด้านการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวนสองคน ซึ่งมาจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภาครัฐหนึ่งคนและภาคเอกชนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจำนวนไม่เกิน สองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ



ด้วยกฎหมายฉบับนี้ ต้องการให้มีคณะบุคคลเข้ามาเป็นหลักในการดำเนินการด้านนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเด็กปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาตามที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้ความคุ้มครองไว้ ประกอบกับองค์ประกอบของคณะกรรมการเมื่อเทียบกับองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ก.พ.ป.) ที่ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่หลักในการประสานงานและบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการเสนอให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร เช่นเดียวกัน จึงได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อดำเนินงานในฐานะผู้กำหนดนโยบาย และเป็นแกนหลักในการบูรณาการและขับเคลื่อนงานด้านปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ

เหตุที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ เพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงาน การสั่งการและการบูรณาการการทำงานในแต่ละส่วนงานในระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดการขับเคลื่อนงานด้านปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ

ส่วนกรรมการโดยตำแหน่งได้กำหนดให้มีจำนวน ๘ คน โดยเน้นความมีส่วนร่วมของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับภารกิจและนโยบายของแต่ละกระทรวง ทั้งนี้ ได้แบ่งกรรมการโดยตำแหน่งออกเป็นสองกลุ่มกล่าว



คือกลุ่มที่ ๑ กลุ่มที่เป็นหลักในการกำหนดนโยบาย อันประกอบด้วยรัฐมนตรี จำนวน ๔ กระทรวง กล่าวคือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข โดยการกำหนดให้กรรมการที่มานั้นต้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เนื่องด้วยกรรมการชุดนี้เป็นคณะกรรมการนโยบาย มีความจำเป็นที่ต้องใช้อำนาจของรัฐมนตรีในการขับเคลื่อนการทำงานระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเดียวกัน

กลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มที่เป็นหลักในการขับเคลื่อนการปฏิบัติ ซึ่งกำหนดให้มีนายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทยและนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย เนื่องจากเป็นตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภท ประกอบกับปัจจุบันมีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก จึงเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงการทำงานนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ในส่วนของการกำหนดให้ “ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร” มาเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วยนั้น เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่นเดียวกับเมืองพัทยา แต่เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ในการปกครองและจำนวนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมากกว่าเมืองพัทยา จึงกำหนดให้เฉพาะแต่ “ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” เท่านั้นที่มาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ในคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดให้มี จำนวน ๘ คน โดยเน้นคุณสมบัติในเรื่องความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เฉพาะด้านที่ครอบคลุมการพัฒนาเด็กปฐมวัยตลอดช่วงวัย และเกี่ยวข้องกับ การดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง ๗ ด้าน กล่าวคือ ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการสาธารณสุข ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสื่อสารมวลชน และด้านการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภาครัฐ

นอกจากนี้ ในส่วนฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้กำหนดให้เลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ ด้วยเหตุที่ได้เคยปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และเป็นผู้บังคับบัญชากำกับดูแลสำนักมาตรฐาน การศึกษาและพัฒนการเรียนรู้ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถประสานงานและบูรณาการการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการ และด้านการคุ้มครองสิทธิของเด็กปฐมวัยประสบการณ์ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านมามีส่งผลให้การดำเนินงานเกิดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การปฏิบัติ



คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๑๐)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่

การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากจะต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดในมาตรา ๙ (๓) แล้ว ยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

๑) ประสพการณ์ความเชี่ยวชาญในด้านที่กำหนด ตามวิสัยวุฒิที่เหมาะสม จึงได้กำหนดเกณฑ์ในเรื่องของอายุของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นหนึ่งในคุณสมบัติด้วย



๒) ความประพฤติที่เป็นแบบอย่าง เนื่องจากคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีภารกิจการทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยตรง ซึ่งเด็กปฐมวัยถือเป็นอนาคตและกำลังสำคัญของประเทศชาติ ทั้งนี้ แม้จะมีผลงานหรือประสพการณ์ด้านงานปฐมวัยอย่างต่อเนื่องก็ตามแต่หากความประพฤติไม่เหมาะสม อาทิ เคยได้รับโทษจำคุก หรือเคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน เพราะเหตุแห่งความทุจริตหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมก็ไม่สมควรมาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว จึงมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่สำคัญไว้เพื่อให้เป็นแบบอย่างและเป็นต้นแบบที่ดีและเหมาะสมกับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๓) ผลประโยชน์ทับซ้อน และการมีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติหน้าที่ จึงมีการกำหนดตำแหน่งที่เป็นลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้จะมาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อันได้แก่ ตำแหน่งข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง



วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๑๑)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นระยะเวลา ๔ ปี ด้วยเหตุที่ว่า นับเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ขับเคลื่อนและติดตามงานตามนโยบายด้านการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างต่อเนื่องแต่ไม่เกิน ๒ วาระติดต่อกัน เพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดการทำงานและผลัดเปลี่ยนบุคคลใหม่ซึ่งมีความรู้ความสามารถเข้าทำหน้าที่ส่งผลให้การดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินการได้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ มีการกำหนดเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างที่รอการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในวาระใหม่ไว้ในวาระสองเพื่อให้การจัดทำนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการขับเคลื่อนงานด้านปฐมวัยเกิดความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับทิศทางการปฏิบัติงานที่คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนด

การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ (มาตรา ๑๒)

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๙ (๓) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๐
- (๔) ขาดประชุมคณะกรรมการสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
- (๕) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

การดำเนินการกรณีการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ (มาตรา ๑๓)

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่ วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้ โดยในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยการกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

การกำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กำหนดไว้เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการโดยทั่วไป แต่มีการเพิ่มเติมและได้ให้ความสำคัญในเรื่องความทุ่มเทและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติภารกิจ



ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมทั้งความประพฤติที่เป็นแบบอย่างจึงได้เน้นย้ำโดยการกำหนดให้เป็นเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๑๒ (๔) และ (๕) เพื่อให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยังคงรักษาคุณสมบัติระหว่างอยู่ในวาระการปฏิบัติหน้าที่ มิใช่เป็นเพียงเงื่อนไขครบถ้วนเฉพาะในตอนเข้ารับตำแหน่งกรรมการเท่านั้น แต่ยังคงต้องรักษาคุณสมบัติ ทุ่มีทั้งงานด้านเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง และวางตนเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานในฐานะกรรมการด้วย

ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้กำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง เพื่อความต่อเนื่องและประโยชน์ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ แต่อย่างไรก็ตาม หากกรณีระยะเวลาที่ตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงเหลืออยู่ไม่ถึง ๙๐ วันของวาระคณะกรรมการ อาจไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงก็ได้ เพราะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งเหลือไม่มากก็จะสิ้นสุดวาระของคณะกรรมการแล้ว

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (มาตรา ๑๔)

คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำไปปฏิบัติ

(๒) อนุมัติแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๓) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(๔) เสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) บูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) กำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย



- (๘) กำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- (๙) ติดตามและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ
- (๑๐) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- (๑๑) ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและครูอาจารย์สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- (๑๒) ประสานงานและให้ข้อมูลแก่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย
- (๑๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ (มาตรา ๑๖)

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ ต้องการให้การขับเคลื่อนงานด้านปฐมวัยเป็นไปอย่างมีเอกภาพ บุคลากรให้เกิดความร่วมมือ



จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของ คณะกรรมการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการไว้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑ ด้านนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยกำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ อนุมัติแผนงบประมาณและแผนดำเนินงาน ประจำปีโดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีในการ พัฒนาเด็กปฐมวัยที่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมรวมถึง บิดามารดา ผู้ปกครอง ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๗ จำต้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาต่อ ตลอดจน กำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัด เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยกำหนดหน้าที่ ในการส่งเสริมการวิจัยและสร้างนวัตกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ครู และอาจารย์ให้เป็นไปตามหลัก การและปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญ ในบทบาทการติดตามและการส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของ เด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนา เด็กปฐมวัยของประเทศอย่างยั่งยืน



๓ ด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยกำหนดหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการในการพัฒนาการศึกษาเด็กปฐมวัย รวมทั้งบทบาทในการบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ การประสานงานกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส ตลอดจนการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานด้านปฐมวัยในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดหน้าที่และอำนาจทั่วไปของคณะกรรมการไว้ใน (๑๓) เพื่อให้ครอบคลุมในบทบาทการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งมาตรา ๑๖ การแต่งตั้งที่ปรึกษา และคณะกรรมการเพื่อมอบหมายให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของคณะกรรมการด้วย



องค์ประชุมของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา ๑๕)

การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

กำหนดการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมของคณะกรรมการ เพื่อให้การบริหารงานประชุมของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับองค์ประชุมและการลงคะแนนวินิจฉัยชี้ขาดในที่ประชุมเป็นสำคัญตามที่กำหนดรายละเอียดไว้ในวรรคหนึ่ง และวรรคสาม เนื่องจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ มีภารกิจเกี่ยวกับงานด้านกำหนดและจัดทำนโยบาย การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการอนุมัติแผนงบประมาณ และแผนการดำเนินงานแบบบูรณาการ ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ต่อทิศทางการขับเคลื่อนงานด้านปฐมวัยให้ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันพิจารณา และร่วมกันตัดสินใจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้



นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดจำนวนครั้งขั้นต่ำของการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวนสี่ครั้งต่อปีตามที่กำหนดไว้ในวาระสี่ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน รวมทั้งยังเป็นการขจัดอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการหยุดชะงักของแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ หากมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางด้านเด็กปฐมวัยในอนาคต



คณะอนุกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา ๑๗)

ให้มีคณะอนุกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับกฎหมายว่า ด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

(๒) กำหนดแนวทางบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการบูรณาการ การจัดบริการในแต่ละช่วงรอยต่อของเด็กปฐมวัย

(๓) จัดทำแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปี แบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๔) กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงาน ของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) จัดทำมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนา เด็กปฐมวัย

(๖) จัดทำสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระ การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด



มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยขึ้นเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีบทบาทหลัก ในการจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและการบูรณาการงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งการบูรณาการในด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดแผนการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการบูรณาการแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการให้มีความคล่องตัว และสามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในส่วนของการกิจการบูรณาการการจัดการในแต่ละช่วงรอยต่อของเด็กปฐมวัย ทั้งในด้านสาธารณสุข ด้านสังคม และด้านการศึกษา จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในการกำหนดแนวทางบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการบูรณาการการจัดบริการในแต่ละช่วงรอยต่อของเด็กปฐมวัย



สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนา เด็กปฐมวัย (มาตรา ๑๘)

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นสำนักงาน
เลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม
งานวิชาการ การศึกษาข้อมูลและกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของ
คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำนโยบายระดับชาติ
ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๒) วิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการเพื่อผลักดันและสนับสนุน
การนำนโยบายระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนา
เด็กปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนพิจารณาเสนอแนะ แนวทางและ
วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำและพัฒนากลไกและระบบการประสานงานด้าน
การพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
ตลอดจนร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนาเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัตินี้และ
กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัด
และระดับอำเภอเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจ
ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย



(๖) เสนอแนะแนวทางการจัดสรรและแสวงหาทรัพยากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อคณะกรรมการ

(๗) จัดให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๘) สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กปฐมวัยเพื่อจัดทำฐานข้อมูลรวมทั้งติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และเผยแพร่ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

(๙) จัดทำการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ มอบหมาย

เลขาธิการสภาการศึกษาอาจมอบหมายให้รองเลขาธิการ สภาการศึกษาคนหนึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบบังคับบัญชางานการพัฒนา เด็กปฐมวัย แล้วรายงานต่อเลขาธิการสภาการศึกษาได้

เป็นการกำหนดหน่วยงานที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่สำนักงาน เลขาธิการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ การกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เลขานุการ เนื่องจากสำนักงานเลขาธิการสภาศึกษามีภารกิจหลักในด้านการกำหนดนโยบายการศึกษาตามที่กำหนดในกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เป็นองค์กรที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ในการกำหนดนโยบายการศึกษาทุกระดับ มีศักยภาพและความเป็นกลาง ในการขับเคลื่อนงานด้านนโยบาย ส่งผลดีต่อการวางรากฐานด้าน นโยบายการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ประกอบกับสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการ เรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ หน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย^{๑๓} สามารถประสานงานและบูรณาการการทำงานกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการ และด้านการคุ้มครองสิทธิของเด็กปฐมวัยได้ ส่งผลให้ การดำเนินการมีความต่อเนื่อง ทั้งงานด้านการกำหนดนโยบายและ การขับเคลื่อนงานสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้การใช้หน่วยงานที่มีอยู่เดิม เพื่อปฏิบัติภารกิจยังสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐที่ไม่ต้องการสูญเสีย งบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงานใหม่อีกด้วย

ส่วนกรณีการกำหนดให้ “เลขาธิการสภาการศึกษาอาจมอบ หมายให้รองเลขาธิการสภาการศึกษาคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ บังคับ บัญชา งานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย แล้วรายงานต่อเลขาธิการ สภาการศึกษาได้” ตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง เพื่อให้มีความยืดหยุ่น ในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น โดยเลขาธิการสภาการศึกษาจะบริหารงาน การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยตนเองหรือจะมอบหมายให้รองเลขาธิการ สภาการศึกษาดำเนินการก็ได้



^{๑๓}ข้อ ๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑



หมวด ๓

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



๔๓

การประกาศใช้และปรับปรุงแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา๑๙)

ให้คณะกรรมการเสนอแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นได้ โดยให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

คณะอนุกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย^{๑๔} เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

ในส่วนของการเผยแพร่แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย กฎหมายฉบับนี้มีเจตนาให้ดำเนินการโดยการประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป แต่ไม่ได้กำหนดวิธีการเผยแพร่อย่างชัดเจน ฉะนั้น หากพิจารณาเห็นว่าแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยดังกล่าวมีการดำเนินการที่จะส่งผลกระทบหรือมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวนมาก อาจสามารถใช้วิธีการเผยแพร่โดยการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา^{๑๕} หรือเพื่อความสะดวกอาจดำเนินการเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ทั้งนี้เมื่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเห็นว่า

^{๑๔}มาตรา ๑๗ (๑) พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๓

^{๑๕}พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามมาตรา ๗ (๔)

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ณ ปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นในด้านเทคโนโลยี ด้านสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านแรงงาน หรือด้านความมั่นคง ก็สามารถปรับปรุงได้ โดยกฎหมายได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของ คณะอนุกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการแก้ไขตาม มาตรา ๑๗ แล้วเสนอให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔ (๑)



รายละเอียดแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา ๒๐)

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรา ๑๙ ต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาการใช้บังคับแผน การบริหารและพัฒนาเด็กปฐมวัย วิธีปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน และอย่างน้อยต้องมีแนวทางการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) แผนงานและโครงการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการใช้งบประมาณด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

(๒) การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๓) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๔) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในครอบครัวและชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

(๕) การจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความสามารถ ศักยภาพ และคุณธรรม

(๖) การจัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย



กำหนดให้แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องมีรายละเอียดที่สำคัญ เช่น ระยะเวลาการใช้บังคับแผนการบริหารและพัฒนาเด็กปฐมวัย วิธีปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน และให้มีระบบในการกำหนดแผนงานในการดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องการใช้งบประมาณมิให้เกิดการซ้ำซ้อนของโครงการในแต่ละพื้นที่ และง่ายต่อการบริหารจัดการ เป็นต้น

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ให้การดูแลเด็กปฐมวัย โดยให้การคุ้มครองมารดาตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์และซึ่งสิ้นสุดเมื่อเด็กเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา^{๑๖} ซึ่งเมื่อพิจารณาจากความหมายดังกล่าว จะเห็นว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการดำเนินงานที่มีความเชื่อมโยงกับหลายหน่วยงาน ทั้งในด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านสวัสดิการ และการคุ้มครองสิทธิ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดเรื่องการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อน หรือความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกัน

ในส่วนของสภาพแวดล้อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในครอบครัวและชุมชน ต้องมีการจัดให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองจากการล่วงละเมิดไม่ว่าทางใด^{๑๗}

๑๖ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “เด็กปฐมวัย”

๑๗ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๑ สิทธิที่จะมีชีวิตรอดเริ่มตั้งแต่เมื่อแรกเกิด และ

ข้อ ๒ สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง



สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบเช่น ชื่อ สกุล วันเดือนปีเกิด อายุ เพศ หรือประวัติการศึกษา ทำให้สามารถใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบร่วมกันได้ โดยที่จะไม่เกิดความซ้ำซ้อนหรือความขัดแย้งของข้อมูล อีกทั้งจะเป็นระบบฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบาย หรือการวางแผนการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือแผนปฏิบัติการในอนาคตต่อไป



การจัดทำแผนปฏิบัติการ (มาตรา ๒๑)

เมื่อได้มีการประกาศแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

เมื่อแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการประกาศใช้แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องนำไปปฏิบัติ พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการขึ้น โดยแผนปฏิบัติการนี้จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและคำนึงถึงสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่นั้นด้วย

การกำหนดให้รัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งประกาศใช้แล้ว เพราะแผนปฏิบัติการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องค้ำประกันว่าเป้าหมายในการทำงานในแต่ละปีตามแผนปฏิบัติการมีโอกาสบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้และเป็นที่ยืนยันว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นมีความเป็นไปได้ เพราะมีแผนงานรองรับที่ชัดเจน และถ้าแผนปฏิบัติการดำเนินการได้สำเร็จก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย



ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา ๒๒)

ให้คณะกรรมการติดตามให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือภาคเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติหรือไม่ดำเนินการตามแผนดังกล่าว ให้คณะกรรมการแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน แล้วแต่กรณี แก้ไขหรือระงับยับยั้งการกระทำที่ไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากยังไม่มีการปฏิบัติหรือดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลทราบพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

กำหนดหน้าที่ให้คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีหน้าที่ติดตามการดำเนินงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ให้มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งการติดตามดังกล่าวอาจจะเป็นการกำหนดวิธีการ หรือความถี่ในการติดตามงาน รวมทั้งการกระตุ้นจูงใจให้ภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคเอกชนที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดเป็นต้น

ในกรณีไม่ปฏิบัติหรือไม่ดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้ให้อำนาจคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถแจ้งหน่วยงานที่ไม่ปฏิบัติตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแก้ไขหรือระงับ



ยับยั้งการกระทำนั้นก่อนได้ ภายในเวลาที่กำหนด แต่หากไม่ได้
ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้คณะกรรมการนโยบาย
การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหนังสือแจ้งผู้มีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานเหล่านี้
พร้อมเหตุผล เพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป





หมวด ๔

การพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



๕๓

การพัฒนาครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (มาตรา ๒๓)

ในการผลิตครูหรือพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นผู้ดูแลเด็ก มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา ผลิตครูหรือพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยให้มีการเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยซึ่งหากได้รับการดูแลและพัฒนาโดยผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ จะก่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแก่เด็กปฐมวัย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อันเป็นหลักสูตรสำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกัน โดยหลักสูตรดังกล่าวมีการกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยและหลักการไว้ ดังนี้



ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ การศึกษาปฐมวัยเป็น การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง๖ปีบริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อ ธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพ ชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

หลักการ ได้แก่ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและ การส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้สอนเด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสดำเนินตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนด หลักการ ดังนี้



๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน

๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

๓. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัตินี้หมายความว่า บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย นับเป็นบุคคลแรก และเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยด้วย เพื่อให้เข้าใจถึงพัฒนาการตามช่วงวัยและวิธีการดูแลเด็กปฐมวัยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕(๖) ของกฎหมายฉบับนี้ ตลอดจนสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมทางการเรียนและการสนับสนุน ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอันเป็นกระบวนการเชื่อมต่อสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา

หน้าที่จัดบริการสาธารณสุข (มาตรา ๒๔)

สถานพยาบาลของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขแก่หญิงตั้งครรภ์ และเด็กปฐมวัยต้องจัดให้มีการให้บริการสุขภาพแก่มารดาและบุตร อย่างทั่วถึง โดยให้บริการวางแผนครอบครัว การอนามัยเจริญพันธุ์ การฝากครรภ์ การเตรียมความพร้อมการเป็นบิดา มารดา ตลอดจน ให้บริการการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมโภชนาการ การส่งเสริม พัฒนาการ และการส่งเสริมการให้นมมารดาแก่บุตรตั้งแต่แรกเกิด อย่างน้อยหกเดือน

การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามกฎหมายฉบับนี้ นอกจากการมุ่ง พัฒนาไปที่ตัวของเด็กแล้ว ยังให้ความสำคัญคุ้มครองดูแลมารดาที่กำลัง ตั้งครรภ์ด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่านิยม เด็กปฐมวัยไม่ได้หมายความว่า รวมถึงทารกในครรภ์มารดา แต่เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาและคลอด ออกมาอย่างสมบูรณ์จึงต้องให้การดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ซึ่งกฎหมาย กำหนดหน้าที่ในการให้บริการสาธารณสุขแก่หญิงตั้งครรภ์และ เด็กปฐมวัยให้เป็นของสถานพยาบาลของหน่วยงานของรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคเอกชน โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนมีบุตร จนคลอດเป็นทารก



หน้าที่จัดการศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการ (มาตรา ๒๕)

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการอบรมเลี้ยงดู เพิ่มพูนประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ และจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมในช่วงรอยต่อ ตั้งแต่ ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กำหนดหน้าที่ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีหน้าที่จัดการศึกษา จัดให้มีการอบรมเลี้ยงดู เพิ่มพูนประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ และจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับรอยเชื่อมต่อระหว่างรอยเชื่อมต่อชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา ซึ่งตามกฎหมายฉบับนี้ ได้มีการแบ่งช่วงรอยเชื่อมต่อเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนา เด็กปฐมวัย โดยมีการแบ่งช่วงรอยเชื่อมต่อออกเป็นสองระยะ กล่าวคือ

๑. รอยเชื่อมต่อก่อนเข้าศึกษาในระดับอนุบาล

๒. รอยเชื่อมต่อระหว่างระดับอนุบาลกับระดับประถมศึกษา

ในการสร้างรอยเชื่อมต่อของเด็กปฐมวัยให้ประสบความสำเร็จ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของเด็ก ซึ่งช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ และประสบความสำเร็จในการเรียนระดับต่อไป ครอบครัวและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องให้การสนับสนุนเด็กในกระบวนการเชื่อมต่อ ด้วยความเข้าใจ เพื่อให้เด็กปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเดิม เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จ และมีความสุขในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรสร้างโอกาสและกิจกรรมให้ครอบครัว ได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและมีส่วนร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง



หน้าที่จัดสวัสดิการและการคุ้มครองสิทธิ (มาตรา ๒๖)

หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย รวมทั้ง ติดตามดูแลเด็กปฐมวัย ให้ได้รับสวัสดิการและบริการด้านการคุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึง

กำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่มีหน้าที่ในการพัฒนา เด็กปฐมวัยให้ต้องดำเนินการจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย กำหนดหน้าที่ในการจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยทุกกลุ่มซึ่งรวมทั้งเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการการพัฒนาเป็นพิเศษด้วย ตลอดจนติดตามดูแลเด็กปฐมวัย ให้ได้รับสิทธิดังกล่าวอย่างทั่วถึงแก่หน่วยงาน ดังนี้

๑. หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระทรวงภาคสังคมที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ การพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตสถาบันครอบครัวและชุมชน ซึ่งเด็กต้องได้รับสิทธิและสวัสดิการการคุ้มครอง อาทิ การอุปการะเลี้ยงดูการคุ้มครองสวัสดิภาพ การศึกษาการพัฒนา เป็นต้น



๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๖ และ ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเทศบาล องค์การบริหาร ส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ในการ จัดสวัสดิการและบริการ รวมถึงการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและแผนพัฒนาท้องถิ่นของตน โดยเน้น ให้เด็กปฐมวัยเข้าถึงสิทธิและรับบริการอย่างทั่วถึง รวมถึงมีระบบ ติดตามเพื่อดูแลติดตามการจัดสรรบริการและสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ของตนร่วมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี คนชราและ ผู้ด้อยโอกาส ในท้องถิ่นของตนด้วย

๓. ภาคเอกชนมีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มุ่งเน้น การประสานขอความร่วมมือในการร่วมกันดำเนินการกับหน่วยงาน ภาครัฐเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปตามภารกิจของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างต้น ซึ่งเป็นตามที่กำหนดไว้ มาตรา ๔๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการจัดสวัสดิการของชุมชน ระหว่างรัฐ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน



หน้าที่ให้ความรู้และการมีระบบคัดกรองเด็กปฐมวัย (มาตรา ๒๗)

นอกจากการดำเนินการตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขจัดการศึกษาและจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะ และสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

(๒) จัดให้มีการคัดกรองที่เป็นระบบและได้มาตรฐานเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมหรือสติปัญญา หรือเด็กปฐมวัยที่ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสหรือเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการการพัฒนาเป็นพิเศษ อย่างทันทั่วถึง และจัดให้เด็กปฐมวัยเหล่านี้เข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษา ที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

กำหนดหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขจัดการศึกษา และจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย ดังนี้

๑. พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้มีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ใน การพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรา ๕ (๖) ของกฎหมายฉบับนี้



๒. จัดให้มีการคัดกรองที่เป็นระบบและได้มาตรฐานและจัดให้เข้าถึงสิทธิตลอดจนได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ



ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยในระหว่างที่ ยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว ในบทเฉพาะกาล ตามมาตรา ๓๑ ของกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้นำเรื่องการเข้าถึงสิทธิ และได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษา ที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็น ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมาบังคับใช้โดยอนุโลม ซึ่งจำเป็นต้องให้การคุ้มครองไปพลางก่อน

การบูรณาการหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน (มาตรา ๒๘)

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน อาจดำเนินการแบบบูรณาการโดยจัดให้มีบริการสาธารณสุขจัดการศึกษา หรือจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยในหน่วยงานเดียวกันได้

กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินการแบบบูรณาการในการจัดให้มีบริการสาธารณสุขจัดการศึกษาหรือจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยในหน่วยงานเดียวกันได้เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินงานที่มีทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตลอดจน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการให้บริการได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง





บทเฉพาะกาล

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



๖๕

องค์ประกอบของคณะกรรมการในวาระเริ่มแรก (มาตรา ๒๙)

ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการตามมาตรา ๙ (๑) และ (๒) และให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงกำหนดให้กรรมการโดยตำแหน่ง ซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานมีบทบาทในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปพลางก่อนรวมทั้งมีบทเร่งรัดในการดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ได้กำหนดไว้

การจัดสรรงบประมาณในวาระเริ่มแรก (มาตรา ๓๐)

ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

การปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้เกิดความคล่องตัว จึงกำหนดให้ในระยะเริ่มแรกที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปพลางก่อน



การดำเนินการในระหว่างยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามมาตรา ๒๗ (๒) (มาตรา ๓๑)

ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๒๗ (๒) ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษา ที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาใช้บังคับไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการจะได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยในกลุ่มของเด็กปฐมวัยที่มีความพิการ หรือความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญา หรือเด็กปฐมวัยที่ไม่มีผู้ดูแลหรือ ด้อยโอกาส หรือเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการการพัฒนาเป็นพิเศษ ได้รับโอกาสในการดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กฎหมายจึงได้กำหนดให้ ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการคัดกรองและการเข้าถึงสิทธิของ เด็กปฐมวัยในกลุ่มดังกล่าว ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมาใช้บังคับไปพลางก่อน



บรรณานุกรม

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑

เอกสารวิชาการ

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๓) พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๔) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. เอกสารประกอบ

การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา

เด็กปฐมวัยแห่งชาติ. ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

ภาคผนวก

คำอธิบายพระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒



๑๙



คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ที่ ๔๗/ ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำสรุประสำคัญและคำอธิบายรายมาตรา
พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับประชาชน)

ด้วยมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบกับมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบในการจัดทำสรุประสำคัญและคำอธิบายรายมาตราในกฎหมาย ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในการ สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างโอกาสในการเข้าถึงกฎหมายของประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่กฎหมายกำหนด

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำสรุประสำคัญและคำอธิบายรายมาตราพระราชบัญญัติการพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับประชาชน) โดยให้มืองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. รองศาสตราจารย์ดารณี อุทัยรัตนกิจ	ที่ปรึกษา
๒. นายพีระ รัตนวิจิตร	ที่ปรึกษา
๓. นายสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์	ที่ปรึกษา
๔. นายวราสิทธิ์ กาญจนสูตร	ที่ปรึกษา
๕. นายสวัสดิ์ ภูทอง	ประธานคณะทำงาน
๖. นายสมพงษ์ ผุยสารธรรม	คณะทำงาน
๗. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๘. นางชนัญญา อุ่นจันทร์	คณะทำงาน
๙. นางสาวจันทิมา ศุภรพงษ์	คณะทำงาน
๑๐. นางสาวณัฐิกา นิตยาพร	คณะทำงาน
๑๑. นายชัชวาล อัสมากุล	คณะทำงาน
๑๒. นายชาญชัย มานจักร์	คณะทำงาน
๑๓. นายเฉลิมพล เอียดพูล	คณะทำงาน
๑๔. นางสาวศนิชา ภาวโน	คณะทำงาน
๑๕. นายวรพจน์ หาญใจ	คณะทำงาน
๑๖. นายมานพ ปลั่งม่วงษ์	คณะทำงาน

/ ๑๗. นายเนติ ...

๑๗. นายเนติ รัตนาร	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑๘. นางสาวทตยา รัชดาวิวัฒน์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. นายมารุต หิรัญศรี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. นางสาวรุ่งทิพย์ มานะกิจ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. นางสาวณัฐสุดา พลชา	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นางศิริพร กุลวงศ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. นายสุรารุท ส่งศรี	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นางสาวสุรรัตน์ ขจรศักดิ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. นายคชภูมิ ศิริราช	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษา วิเคราะห์สาระและหลักการสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดจัดทำ “สรุปสาระสำคัญและคำอธิบายรายมาตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับประชาชน)” เพื่อให้เลขาธิการสภาการศึกษาพิจารณา

๒. จัดทำ ร่างสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ร่างคำอธิบายรายมาตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เสนอต่อเลขาธิการสภาการศึกษาพิจารณา

๓. พิจารณาปรับปรุง แก้ไขผลผลิตของสรุปสาระสำคัญและคำอธิบายรายมาตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ อันประกอบด้วย แผ่นพับและอินโฟกราฟิกสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับประชาชน) หนังสือและE-book คำอธิบายรายมาตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับประชาชน) ที่จัดทำขึ้น หรือสื่อเผยแพร่อย่างอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร เสนอต่อเลขาธิการสภาการศึกษาพิจารณา ก่อนนำไปเผยแพร่แก่ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๔. ดำเนินการอื่นตามที่เลขาธิการสภาศึกษามอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓



(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา



คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา (๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ – ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓)
ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ	เลขาธิการสภาการศึกษา (๑ ตุลาคม ๒๕๖๓)
ดร.สมศักดิ์ คลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา (๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)
ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา (๑ ตุลาคม ๒๕๖๓)
ดร.สวัสดี ภู่อทอง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษาและ ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

คณะผู้จัดทำ

นายเนติ รัตนกร	นางสาวทตยา รัชตาธิวัฒน์
นายมารุต หิรัญศรี	นางสาวณัฐสุดา พลชา
นายดุขฎิ ศิริราช	

บรรณาธิการ และออกแบบปก

นางสาวทตยา รัชตาธิวัฒน์	นายมารุต หิรัญศรี
นางสาวณัฐสุดา พลชา	นายดุขฎิ ศิริราช

ผู้รับผิดชอบโครงการ : สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



วัยเด็กเป็นเวลาสำคัญที่สุดที่จะชวนชาว
หาความรู้ความดี สึกหักคคกกายใจให้มีวินัยและมี
ความสุขจรด สำหรับนำพาชีวิตให้ก้าวไปสู่ความสุข
ความเจริญและความสำเร็จตามที่พอใจปรารถนา

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๑๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา





ISBN : 978-616-270-277-8



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

Phone: (+๖๖) ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ Fax: (+๖๖) ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๒

www.onec.go.th